

Els nostres animals

NATURA URBANA. Tenim patrimoni botànic, geològic i arqueològic. Com és que no tenim patrimoni zoològic local? És difícil pensar en aquest conjunt de patrimonis locals. Són difícils d'inventariar i difícils de percebre. Tot al contrari que el patrimoni zoològic, precisament per la dificultat d'inventariar-lo amb precisió i claredat.

Seria una tasca complexa per als gestors patrimonials o ambientals d'una àrea tan reduïda com pot ser la superfície del municipi de Manresa (42 quilòmetres quadrats). Seria una tasca ingent fer el llistat dels animals que hi viuen o els que hi estan de passada i comptar el nombre d'individus de cada espècie. Per tant, conservar el patrimoni zoològic de la ciutat no és el mateix que conservar els altres patrimonis.

Quan podem considerar que un animal és patrimoni local? Hem de tenir un catàleg o un llibre vermell dels animals en perill? Quins animals posarem dins d'aquesta llista? Hi inclourem els més nombrosos? Els de poblacions més petites? Els més fràgils? Els més fàcils de veure? Els més estimats? Quins són els criteris que hem d'escollir alhora de decidir el nostre *patrimoni* zoològic?

Una llista vermella d'espècies animals protegides, malgrat que necessària, seria una llista estàtica que no ens aportaria gaire coneixement de la realitat ecològica de la ciutat que cal gestionar. El que és clau és la funció que fa cadascun d'aquests animals en l'ecosistema urbà. I saber que aquest patrimoni pot modificar-se segons els canvis de clima i segons les interaccions que tinguin amb altres sers vius i amb els humans al llarg del temps. Cada espècie tindrà un paper dins l'auca, dins l'ecosistema urbà, que actualment desconeixem profundament. Només un exemple: Són imprescindibles certes aus rapinyaires al mig de la trama urbana? Segurament que no, però potser són necessàries en els entorns naturals i agrícoles per equilibrar l'excés de certs rosegadors.

Papallona rei (Papiliomachaon)

Més que fer patrimonis locals botànics, zoològics i, per extensió, naturals, caldria estudiar els processos en els quals es troben submergits aquests organismes i protegir-ne aquells que a la llarga resulten beneficiosos per als humans. Per exemple, és preferible protegir els microorganismes aquàtics que ens assegurin una aigua neta i cristal·lina que protegir massa els porcs senglars que poden arribar a produir desperfectes i destrosses en entorns agrícoles i urbans.

No es pot protegir la natura local a banda i de manera aïllada. Natura ho és tot i, si canviem una part d'aquest tot, finalment, els canvis repercutiran sobre totes les parts. Això és prioritari a l'hora de gestionar els espais urbans i periurbans. Tornant als porcs senglars: si els protegim en excés i, a més, els oferim el menjar en safata, cada vegada en tindrem més i això afectarà tot l'ecosistema, en aquest cas el subsistema agrícola humà. No es tracta d'un equilibri natural, cosa que no existeix, es tracta de la complexitat dels sistemes naturals que encara no coneixem prou bé. Cal conèixer per gestionar amb certa eficiència. Si no ho fem així, sovint serà pitjor el remei que la malaltia i els que en pagarem els plats trencats serem els ciutadans.

Blauet (Alcedoatthis)